

Seminaareja

Helsinki 11.12.2013

Kuunnelkaa ääntämme – YK:n pakolaispäävaltuutun UNHCR:n seminaari ikä-, sukupuoli- ja monimuotoisuuskysymysten valtavirtaistamisesta ja pakolaisten osallistumisesta

Johanna Malmi, Siirtolaisuusinstituutti

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR aloitti vuonna 2011 dialogin Suomessa asuvien pakolaisnaisten kanssa. Tässä dialogissa naisilla oli mahdollisuus nostaa esille heitä koskevia huolenaiheita ja ehdottaa ratkaisua niihin, koska pakolainen itse tietää oman parhaansa. Osapuolet tapasivat uudelleen vuonna 2013. Nämä kartoitukset on tehnyt tohtori Sanna Saksela-Bergholm UNHCR:n konsulttina.

Monikulttuurisuuden asiantuntija Mina Zandkarimi Väestöliitosta muistutti puheenvuorossaan, että pakolaiset ovat keskenään moninainen ryhmä yksilöitä, joiden lähtösyyt, olosuhteet, kulttuuri, ikä, sukupuoli ja sosiaalinen pääoma vaihtelevat henkilöistä riippuen. Vastaavasti vaihtelevat heidän henkilökohtaiset suhteensa lähtömaahan ja Suomeen.

Dialogissa naiset nostivat omina huolinaan esiin mm. pankkitilin avaamiseen ja perheenyhdistämiseen liittyvät vaikeudet. Kotoutuminen hidastuu, koska omat perheenjäsenet elävät edelleen omassa kotimaassaan. Suomessa tulijoita kohtaavat kieliongelmat ja työnantajien kielivaatimukset. Naiset toivat esille myös sen, että harvoin mediassa kuullaan positiivisia pakolaistarinoita. Myös myönteisten tarinoiden kertominen auttaisi torjumaan kielteisiä asenteita ja antaisivat pakolaisnuorille hyvän kuvan omasta yhteisöstään ja vanhemmistaan. Mina Zandkarimi muistuttikin, että pakolainen ei ole ainoastaan haaste, vaan myös voimavara.

Sanna Saksela-Bergholm esitteli turvapaikan roolin vahvistamista vastaanotossa. Hänen tutkimuskohteinaan olivat Helsingin Kaarlenkadun ja Kristiinankaupungin vastaanottokeskukset. Kaarlenkadulla molemmille sukupuolille tarjottiin tasapuolisesti toimintaa. Kristiinankaupungissa vas-

taanottokeskus toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa kunnan kulttuuri- ja vapaa-ajan toimistojen kanssa. Tämä mahdollistaa osallistujien omiin toiveisiin perustuvaa toimintaa. Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian erikoisuunnittelija Johanna Metsälä ja kolme kokemusasiantuntijaa Kivenlahden perheryhmäkodista kertoivat alaikäisten turvapaikanhakijoiden edustajajärjestelmän kehittämisestä.

Pakolaisten osallistamisesta kunnissa ja järjestöissä Sanna Saksela-Bergholm antoi erilaisia esimerkkejä ajankohtaisista pakolaisten osallistamisprojekteista. Keskeistä pakolaisten osallistamisessa on, ettei kaikkien hankkeiden tarvitse olla suuria, näyttäviä ja uutta luovia, vaan pienet teot ratkaisevat. Harriet Lindelöf, Pajam Razjan ja Marjan Zughaeyei todistivat Kristiinankaupungin esimerkillä, että erilaisten tahojen keskinäinen verkostoituminen ja yhteenkuuluvuuden tunne aktivoivat pakolaisia mukaan keskinäiseen yhteistoimintaan.

Erja Stolt puhui puolestaan Oulun Seudun Settlementti ry:n vetämästä Naisten koulu -projektista, jonka kohderyhmänä ovat Suomessa pitkään asuneet naiset. Heidän kotouttamisaikansa on jo mennyt umpeen ja heidän edellytyksensä toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ovat heikentyneet. Naiset käyvät vuoden lähiopetusta ja kuntouttavaa työtoimintaa tarjoavassa koulussa. Osa naisista onkin työllistynyt tämän koulutusohjelman läpikäytyään. Vuonna 2014 alkaa miehille vastaava koulutus.

Seminaarin iltapäiväosiossa oli työryhmämuotoista työskentelyä sen pohjalta, miten pakolaisten aktivoimista ja osallistumista voitaisiin edelleen edistää Suomessa.